

Ikki rætt at flyta nú

*Beint í lotuni er óvist,
hvørjar sømdir ar-
beidsleys fáa, sum flyta
til Danmarkar*

Millum 60 og 70 fólk hava fingið vátan frá Arbeidsloysissskipanini um, at tey sum skattborgarar í Føroyum hava verið limir í skipanini. Við tí vátanini í hendi eru hesi fólk flutt av landinum, og í Danmark hava tey so kunnað fingið arbeidsloysisstuðul, um tað ikki hevur eydnast teimum at fáa arbeiði. Tað var ein avtala millum danska arbeidsmarknaðar-myndugleikar og Arbeidsloysissskipanina, og í seinastu viku samtykti landsstýrið fornliga avtaluna, ið gerast skal millum londini. Henda avtalan, ið enn ikki er undirskrivað, sigur, at arbeidsleys kunnu flyta úr Danmark til Føroya ella úr Føroyum til Danmarkar og fáa stuðul eftir reglunum í landinum, tey flyta til. Tó skueu danir hava verið limir í arbeidsloysis-skassa frammanundan fyrri at fáa rætt til stuðul. Í Føroyum eru øll limir, tí vit gjalda til skipanina saman við skattinum.

Táttar í

Men nú knappliga er Arbejdsdirektoratet í Danmark farið at táttar í og hevur spurt ráðharran í arbeidsmarknaðarmálum, hvussu mannagongdin skal vera. So leingi eingin avtala er, er reglan, at fólk skulu hava verið limir í donskum a-kassa í samfelgar 26 vikur seinastu trý ár, og hesa treytina uppfylla føroyingar ikki, sum flyta úr Føroyum.

Arbeidsloysissskipanin biður eftir svári úr Danmark, hvussu verður við teimum føroyingum, sum eru fluttir til Danmarkar og fáa arbeidsloysisstuðul, teimum, sum hava søkt, og hvussu annars verður frammyvir. Svárið var enn ikki komið í gjár. So leingi greiða ikki er á hesum spurningum, er ótrygt hjá føroyingum at flyta til Danmarkar, um tey ikki vita sær nakað arbeiði.

randi

Hvør sínar 10 mió. kr.

Bæði Tryggingarsambandið Føroyar og Føroya Sparikassi høvdu fund friggjadagin, og báðir stovnarir samtyktu at seta hvør sínar 10 mió. krónur í partafelagið, sum skal stovnst við tí endamálinum at yvirtaka føroysku flakavirkini og reka tey.

Føroya Sparikassi, sum hevur fingið neyðuga loyvið frá Figgjareftirlitinum, samtykti, at teirra 10 mió. krónur skulu verða innskotspeningur ("ansvarlig indskudskapital") og ikki partapeningur, tí sparikassin heldur tað ikki vera sína ppgávu sum peningastovnur at eiga í vinnuni. Men við at seta pengar í heldur sparikassin seg hava gjørt sít til at fáa gongd aftur á flakavirrunna.

Umboðsmannaráðið hjá Tryggingarsambandinum samtykti at seta tilsaman 10 mió. krónur í partafelagið. Harav setir Føroya Sjóatrygging seg fyrri 7 mió., Føroya Brunatrygging 1,5 mió. og Føroya Krístrygging setir seg fyrri 1,5 mió. krónur.

randi

Tað ræður um at byrja longu í fyrsta flokki at læra næmingarnar málleir. Savnsmynd

Duga ikki sítt egna mál

Tað er galið við undirvísingini í føroyskum, ásannar Móðurmáls-lærarafelagið

Tað ræður um at fáa næmingarnar at virða føroyskt sum aðrar lærugreinar.

Hetta sigur Móðurmáls-lærarafelag Føroya í ársfrágreiðing síni frá aðalfundinum fyrr í ár. Felagið roynir at finna orsøkina til, hví so illa stendur til við málkunneikanum hjá næmingunum, og her er tað ikki útlendska árinid, ið fær skyldina. Skúlin, undirvísingin og undirvísingartilfarið eru ikki nóg góð, er niðurstøðan.

Ferð eftir ferð hava lærarar staðfest, at skúlunum trýtur tilfar til undirvísingina í móðurmálinum. Tilfarið er ov gamalt og tekur ikki stóði í nútíðini.

- Vit skulu hava tekstir og tilfari frá nútíðarinnar skapandi fólk inn í skúlaarnar, annars biður ikki bótur. Og vit ivast ikki í, at tað ber til, sigur felagið.

Avloðað tilfar

Av tí at tað mesta tilfarið er ov gamalt, koma næmingarnir skeivt inn á undirvísingina í føroyskum.

Tað er einki samband millum hetta tilfarið og verðina hjá næmingunum, og tískil missa teir hugin at læra, og føroyskt endar á aftasta beinki sum verst lýdda lærugreinin í skúlanum. Og ongum nýtist at hugsa leingi um, hvørjar avleiðingar tað hevur við sær, verður sagt í ársfrágreiðingini.

- Harvið er ikki sagt, at vit skulu sleppa fortíðini, als ikki, um hana skal verða

lært, tí har er almikið, ið hevur ævinligt virði, og eingin rettsiktaður kvettir træðrinar til søgunnarrotur, men vit mugu taka okkum um reiggj og leggja undirvísingina soleiðis til rættis, at vit taka stóði í nútíðini og umhvørvi næminganna, ikki fyrr enn tá virða næmingarnar føroyskt sum aðrar lærugreinar, stendur í ársfrágreiðingini hjá Móðurmáls-lærarafelagnum.

Flestu næmingarnir duga alt ov lítið í málleir, tá ið teir koma í framhaldsdeildina, og teir duga lítið meira, tá teir fara á hægri skúlaarnar.

Kenna ikki føllini

- So illa stendur til, at ungfolk, ið koma á studentaskúla ella á handilsskúla, kenna ikki føllini og duga ikki at byta navnord sundur í kyn, hóast tey hava gingið í skúla í 10 ár.

Móðurmáls-lærarafelagið heldur, at lærararnir í barnaskúlanum gera ov lítið burturúr málleirum og halda hana kunna biða, til næmingarnir eru hálvvaksni, men tá er ov seint at byrja, og tá er brólarin gjørdur, ið seint ella kanska ongantið bótist aftur.

Málleirarnir eru einki at biða við. Tað ber væl til at byrja í fyrsta flokki, sigur felagið, ið hevur góð ráð til lærararnar um, hvussu teir kunnu bera seg at.

Funnist verður at teimum lærarum, sum bara lata næmingarnar lesa stuttseg-

ur, skaldsøgur og nakrar yrkingar í undirvísingini í føroyskum.

Ov lítið frá nútíðini

Tað er ov galið, at næmingarnir fara úr fólkaskúlanum og hava aldrin lisið eina blaðgrein, eina ritroynd, eitt leikritahandrit, hava aldrin greinað eina lýsing ella eina mynd, hava ongantið roynt at týða ein tekst til føroyskt o.s.fr. Føroyskt má vera annað enn stuttsegur, skaldsøgur, eitt kvæði og nakrar yrkingar - tær yngstu frá sekstíðrunum, sigur Móðurmáls-lærarafelag Føroya.

Niðurstøðan á fundinum var, at Móðurmáls-lærarafelagið má vakna aftur til ráð, at lærarin í føroyskum má rakna við og geva sær far um nútíðina, at fáast má til vege gott og tíðarhóskandi kenslutilfar, ikki bara í føroyskum, men í øllum lærugreinum.

randi

Familjur til AFS'arar

- Eru tit troyst av gerandisdegnum?

- Eru tit troyst av bert at hoyra um kríggj og kreppu?

- Eru avbjóðingarnar ov smáar?

- Er lívið vordid ov eindáttad?

- Hava tit hug at royna okkurt nýtt, so lat eina aðra mentan taka lut í tykkara mentan.

mánaðarskiðtið juli-august og fara úr Føroyum aftur síðst í juni '94. Hesi ungtólk krevja ikki annað enn kærleika og umsorgan, og sjálvandi kost og logi.

Tey ganga í skúla alt árið, antin studentaskúla, HF-skeiði, handilsskúla ella 10. flokki, alt eftir hvar ið landinum tey búgva, og hvussu gomul tey eru.

Vilja tit vita meira, so ringið til:

Boga Eliassen á tlf. 19917 ella Marjun Magnussen á tlf. 13274, ella skrivið til: AFS-Føroyar Postsmoga 1351 FR-110 Tórshavn og bið um eina umsókn til vertsfamilju.

Umsóknin verður síðan gjølla borin saman við umsóknina hjá AFS'aranum, so tann ungi á bestan hátt hóskar inn í familjurnar.

Vónandi hava fleiri av tykkum áhuga fyrri at hysa einum AFS'ara, so ung úr øllum heiminum fáa møguleika at uppliva Føroyar.

AFS er ein felagsskapur, ið virkar fyrri friði. Hesin felagsskapur hevur síðan 2. heimsbardaga sent ungtólk úr øllum heiminum til annað land at búgva í eitt ár. Føroyar hava verið við síðan fyrst í 60-unum.

Í 86 fingur vit fyrri fyrstu ferð ein AFS'ara til Føroya, og hava vit havt upp til 5 fólk her á hvørjum ári síðan. Familjurnar, sum hava hýst teimum, hava havt stóra gleði av tí, og vinabond verða knýtt fyrri lívið.

Okkum manglar nakrar familjur at hysa hesum ungtólki, ið koma til Føroya um